

Nr 59.

Utlåtande med anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1950/51 jämte i ämnet väckta motioner.

Utskottet får härmed avgiva utlåtande med anledning av Kungl. Maj:ts till riksdagen den 13 oktober 1950 avlåtna proposition nr 254 angående utgifter å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1950/51, såvitt angår jordbruksdepartementets verksamhetsområde.

Egentliga statsutgifter.

Nionde huvudtiteln.

G. Lanthushållning i allmänhet.

Tillskott till clearingkassan för kolonialvaror. Under anslagsrubriken Prisnedsättning å vissa livsmedel anvisade 1949 års riksdag (prop. nr 217; r. skr. nr 387) å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1949/50 under tolfte huvudtiteln ett reservationsanslag av 63 000 000 kronor. Av anslaget avsågs ett belopp av 5 000 000 kronor såsom tillskott till clearingkassan för kolonialvaror för täckande av beräknat medelsbehov under återstoden av budgetåret 1949/50 till följd av import av socker och köttvaror från icke devalverande länder. Efter framställning av statens livsmedelskommission den 20 juni 1950 har detta belopp genom beslut den 29 samma månad tillförts clearingkassan. I berörda framställning angåvos kassans tillgångar till i runt tal 17 000 000 kronor och dess skulder enbart på grund av sockerimport till ett uppskattat belopp av 19 837 000 kronor.

Statens jordbruksnämnd har i skrivelse den 12 september 1950 hemställt, bland annat, att ifrågavarande clearingkassa skall tillföras ett ytterligare tillskott å 8 800 000 kronor till täckande av väntade förluster vid import av socker samt kött- och fläskvaror.

Departementschefen har föreslagit, att tillskottet skall bestämmas till 9 000 000 kronor.

I detta sammanhang har utskottet behandlat två inom riksdagen väckta, till utskottet hänvisade likalydande motioner, nämligen I: 540 av herr Ohlön och II: 645 av herr Ohlön m. fl., i vilka motioner yrkats, att tillskottet måtte nedsättas till 1 200 000 kronor.

Beträffande skälen till motionärernas yrkande torde få hänvisas till framställningen i motionerna.

Departementschefen har anfört.

»Enligt vad jag inhämtat uppgingo den 1 september 1950 tillgångarna i clearingkassan för kolonialvaror till omkring 24 000 000 kronor och skulderna till omkring 20 000 000 kronor. I kassan förelåg alltså vid nämnda tidpunkt en behållning å cirka 4 000 000 kronor. Denna behållning kan emellertid icke beräknas vara tillräcklig för att täcka de förluster, som torde komma att uppstå å kassans verksamhet under återstoden av innevarande budgetår. Det synes därför erforderligt att kassan tillföres ytterligare medel. Storleken av det medelstillskott, som erfordras, kan icke med säkerhet bedömas, då detta ju blir beroende på dels importens omfattning och dels prisutvecklingen såväl utom som inom landet. Med hänsyn särskilt till storleken av den nu planerade sockerimporten och till rådande världsmarknadspriser på denna vara synes det emellertid sannolikt, att kassan kommer att behöva ett tillskott av den storlek, som jordbruksnämnden angivit, därvid tillskottet lämpligen synes kunna avrundas till 9 miljoner kronor. Jag föreslår alltså, att ett anslag av nämnda storlek skall anvisas till kassan. Anslaget bör benämnas Tillskott till clearingkassan för kolonialvaror och givas reservationsanslags karaktär. Då behov av medlen kan komma att uppstå inom kort tid, bör anslaget upptagas å tilläggsstat I till riksstaten för innevarande budgetår.»

Utskottet. I propositionen nr 217 till 1949 års riksdag framlade Kungl. Maj:t vissa förslag, som syftade till att neutralisera återverkningarna på konsumentprisnivån av den i september 1949 vidtagna devalveringen av den svenska kronan. Därvid anfördes bland annat i propositionen, att man måste räkna med att ett tillskott kunde visa sig behövt till clearingkassan för kolonialvaror. Särskilt borde uppmärksammas det medelsbehov, som kunde uppstå till följd av import av köttvaror och socker från icke devalverande länder.

Härefter framhöll statsrådet och chefen för folkhushållningsdepartementet i propositionen nr 180 till innevarande års riksdag, att man för det dåvarande icke syntes böra räkna med att de under år 1949 beslutade subventionsåtgärderna skulle äga fortsatt giltighet efter ingången av år 1951, dock med undantag för hudar och bomull. I enlighet härmed upptog Kungl. Maj:ts förslag med nämnda undantag medelsanvisning allenast för första hälften av budgetåret 1950/51.

I den nu föreliggande propositionen upplyses, bland annat, att man nödgats planera en sockerimport och att även import av kött- och fläskvaror kan ifrågakomma. På grund av att världsmarknadspriserna stigit räknar man med att dessa varor skola komma att belasta clearingkassan för kolonialvaror med utgifter. För kassans verksamhet under återstoden av innevarande budgetår beräknas ett tillskott av i avrundat tal 9 000 000 kronor vara behövt.

Med hänsyn bland annat till att nyssnämnda import torde vara nödvändig samt priserna på världsmarknaden äro höga och synnerligen växlande bi-

träder utskottet Kungl. Maj:ts förslag, att clearingkassan skall tillföras de medel, som äro nödvändiga för dess verksamhet. Utskottet vill härvid erinra om att, såsom jordbruksnämnden anført, dessa medel i avrundat tal motsvara tullen på de under konsumtionsåret 1949/50 importerade varor, som varit föremål för prisclearing genom kassans försorg, efter avdrag av tullen på sådana importvaror, som reexporterats i en eller annan form.

Av det anförda följer, att utskottet avstyrker de i ämnet väckta motionerna I: 540 och II: 645.

Under hänvisning till vad sålunda anförts hemställer utskottet,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å de likalydande motionerna I: 540 och II: 645, till *Tillskott till clearingkassan för kolonialvaror* å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 9 000 000 kronor.

Stockholm den 22 november 1950.

På jordbruksutskottets vägnar:

L. TJÄLLGREN.

Vid detta ärendes slutbehandling ha närvarit:

från första kammaren: herrar Tjällgren, Alfred Andersson, Anderberg, Carl Sundberg, Jon Jonsson*, Bror Nilsson, Hjalmar Nilsson, Bertil Andersson*, Einar Persson och Hugo Osvald; samt

från andra kammaren: herrar Andersson i Tungelsta, Gustafson i Dädesjö, Antby, Hæggbloom, Ahlsten, Nilsson i Varuträsk*, Svensson i Vä*, Utbult och Lindström samt fru Lindskog.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Reservation

av herrar *Osvald, Antby, Ahlsten* och *Utbult*, vilka ansett att motionerna I: 540 och II: 645 borde bifallas samt att därför utskottets yttrande och hemställan bort ha följande lydelse.

»I motionerna I: 540 och II: 645 anföres, att under 1950 års riksdags vårsession hävdades, bland annat i motionerna I: 455 och II: 552, att i det då rådande läget tillfälliga subventioner i viss utsträckning fortfarande vore nödvändiga. Som skäl härför angavs bland annat de förutsättningar, under vilka löneavtalen för år 1950 ingåtts. Det ansågs dock önskvärt, att denna tillfälliga subventioneringspolitik skulle upphöra vid utgången av innevarande år. I de nu föreliggande motionerna framhålles, att en subventionering

till och med innevarande års slut kan anses befogad, men att efter denna tid subventionering icke bör ifrågakomma.

Utskottet delar motionärernas uppfattning och förordar därför, att det av Kungl. Maj:t föreslagna anslaget på 9 000 000 kronor väsentligt nedsättes. För månaderna september 1950—juni 1951 har ett belopp av 13 000 000 kronor ansetts erforderligt. Vissa svårigheter föreligga att beräkna medelsbehovet för månaderna september—december 1950, eftersom subventioneringen utgår på försäljningen till konsumenterna och icke på importen av socker. I avsaknad av närmare uppgifter om denna försäljnings storlek synes man kunna använda det i motionerna föreslagna beräkningssättet. För månaderna september—december skulle då erfordras fyra tiondelar av 13 000 000 kronor eller 5 200 000 kronor. Den 1 september 1950 funnos i clearingkassan tillgångar på 4 000 000 kronor. Det nya anslagsbeloppet skulle därför kunna sättas till $(5\,200\,000 - 4\,000\,000 =) 1\,200\,000$ kronor.

För den händelse detta belopp ej skulle förslå utan sockerbolaget måste förskottera ytterligare medel, kan detta regleras vid prissättningen för år 1951.

På grund av vad sålunda anförts hemställer utskottet,

att riksdagen må, med anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till de likalydande motionerna I: 540 och II: 645, till *Tillskott till clearingkassan för kolonialvaror* å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 1 200 000 kronor.»